

ตัวอย่าง การย่อความงานเขียนประเภทต่าง ๆ

เนื่องจากการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มีจุดมุ่งหมายสำคัญให้ผู้เรียนศึกษาการจับใจความสำคัญ เพื่อนำไปใช้ในการเขียนรายงานทางวิชาการ จึงขอยกตัวอย่างเนื้อความที่ตัดตอนจากงานเขียนประเภทต่าง ๆ ดังนี้

งานวิจัย

อาชีพหลักของชาวไทยทรงดำ คือ การทำนา สมัยก่อนชาวไทยทรงดำทำนาปีละ 1 ครั้ง จะทำทั้งนาข้าวเจ้าและข้าวเหนียว ใช้ที่ลุ่มปลูกข้าวเจ้า และที่ดอนปลูกข้าวเหนียว เมื่อเสร็จฤดูปลูกดำผู้ชายจะออกรับจ้างทั่วไป บ้างก็เข้าป่าหาของป่า บ้างก็เข้าไร่ เพื่อทำไร่ปลูกถั่ว พริก เผือก มัน ปลูกฝ้าย ปลูกหม่อน จนกว่าจะถึงฤดูเก็บเกี่ยว ผู้หญิงและผู้ชายบางคนจะลงมือทำการทอผ้าบางคนก็ทอผ้าฝ้าย บางคนก็ทอผ้าไหม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องทำ เพราะสมัยก่อนชาวไทยทรงดำทุกครอบครัวต้องทอผ้าเพื่อเอาไว้ใช้ทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม เพื่อใช้ในชีวิตประจำวันของสมาชิกในครอบครัวส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งต้องมีผ้าฝ้าย ผ้าไหม ไว้ใช้ในงานพิธีต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้หญิงต้องมีผ้าชิ้นลายแดงไหมเอาไว้ใส่ทุกคน ทำเช่นนี้จนกระทั่งถึงฤดูเก็บเกี่ยว ส่วนผู้หญิงก็จะทำการเย็บปักถักร้อยเตรียมเสื้อผ้าที่ตัดจากผ้าที่ทอได้ไว้ให้สมาชิกในครอบครัวไว้ใช้ในปีต่อไป เมื่อถึงฤดูฝนก็จะทำนาอีก สมาชิกภายในครอบครัวทั้งชายและหญิงจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันตลอดเวลา แต่ในปัจจุบันชุมชนชาวไทยทรงดำได้มีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปมาก เพราะเมื่อมีระบบชลประทานเข้ามาในปี 2530 เป็นต้นมา ชาวไทยทรงดำได้ทำนาปีละ 2 ครั้ง ทำให้การประกอบกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ลดลง

(รัชพล ปัจพิบูลย์, 2538, หน้า 34)

ชื่อเรื่อง : การประกอบอาชีพของชาวไทยทรงดำ

ประโยคใจความสำคัญ : อาชีพหลักของชาวไทยทรงดำคือการทำนา

ย่อความ : การทำนา เป็นอาชีพหลักแต่เดิมของชาวไทยทรงดำส่วนอาชีพรองของผู้ชายจะรับจ้างและทอผ้าเพื่อให้ทำเครื่องนุ่งห่ม ของใช้ในชีวิตประจำวันและเพื่อใช้ในงานพิธีต่าง ๆ ผู้หญิงจะเย็บเสื้อผ้าทำงานฝีมือ แต่ปัจจุบันวิถีชีวิตชาวไทยทรงดำเปลี่ยนแปลง

บทความ

“วรรณคดีจีน ทัศนาไทย”

หลังวาระครบรอบ 30 ปี การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยและจีนเมื่อปีที่ผ่านมา ทำให้ความสนใจภาษาจีนในบ้านเราเพิ่มมากขึ้นเป็นหลายเท่าตัว และทำท่าว่าจะขยายตัวออกไปอย่างแพร่หลาย และต่อเนื่อง

แต่คำถามที่ตามมาเสมอ ๆ ในหมู่นักเรียนไทยก็คือ “ภาษาจีนยากหรือเปล่า” ผมตอบได้เลยว่า “ยาก” แต่หากเรามุ่งมั่นตั้งใจ และจินตนาการดี ผมคิดว่าไม่ยากอย่างที่คิดแน่นอน เพราะภาษาจีนนั้น ผมคิดว่าเป็นภาษาของจินตนาการ และความเข้าใจมากกว่าการจำ และปัจจุบันเป็นภาษาที่จำเป็นมาก เพราะภาษาและวัฒนธรรมจีนนั้น นอกจากจะใกล้ชิดและกลมกลืนกับวิถีชีวิตของไทยเราอย่างดีแล้ว คนจีนที่กระจายตัวตั้งรกรากและค้าขายไปมาทั่วโลก ก็มีประชากรเกือบหนึ่งในสี่ของโลกก็ว่าได้ เรียกได้ว่า ไปที่ไหนหากรู้ภาษาจีนกลาง สามารถสื่อสารกับคนจีนได้ก็จะได้รับการต้อนรับและตอบรับอย่างดี จากชาวจีน

เนื่องจากจีนเป็นประเทศหนึ่งในโลกที่ประชากรต้องต่อสู้ดิ้นรนกับภาวะบีบคั้นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศอย่างต่อเนื่อง ทั้งสงครามกลางเมือง การรุกรานจากต่างชาติ ภัยธรรมชาติ และการปฏิวัติล้มล้างระบบการปกครอง สร้างความเดือดร้อน ทำให้นับตั้งแต่ปลายราชวงศ์ซ่ง (พ.ศ. 1403-1822) จนถึงราชวงศ์หมิง (พ.ศ. 1911-2187) และสมัยราชวงศ์ชิง (พ.ศ. 2159-2455) มีคนจีนอพยพออกนอกประเทศจำนวนมากการผลักดันครั้งสำคัญที่ทำให้ชาวจีนต้องอพยพออกนอกประเทศมากขึ้นนับตั้งแต่ยุคสงครามโลก และสงครามภายใน มีส่วนสำคัญที่ทำให้เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งไทย เวียดนาม สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย กลายเป็นฐานที่รองรับการย้ายถิ่นฐานเพื่อตั้งรกรากของชาวจีนจำนวนมากโดยเมื่อเริ่มแรก ชาวจีนกลุ่มแรกที่ยากจนอพยพเข้ามาในไทย ก็อาศัยการเดินทางโดยเรือทะเลเป็นหลัก เพราะคมนาคมสมัยนั้นยังไม่สะดวกสบายเท่าปัจจุบัน การบินเชิงพาณิชย์ยังมีได้เฟื่องฟู สนามบินยังไม่ได้กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาค และสะดวกทันสมัย

การอพยพมาทำการค้าขายและตั้งรกรากของคนจีนเข้ามาในเมืองไทย ทำให้เกิดชุมชนชาวจีน ทั้งสำเพ็ง เจริญกรุง ยาวราช สัมพันธวงศ์ รวมถึงแถบสีลม สาทร ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นย่านธุรกิจการค้าของประเทศ ก็ได้รับอิทธิพลจากการก่อสร้างตัวของชาวจีนในลักษณะเสื่อผืนหมอนใบแทบทั้งสิ้น ยิ่งถ้าหาก ณ วันนี้ ใครสามารถเจรจาภาษาจีนคล่องแคล่ว โอกาสที่จะได้รับการต้อนรับและตอบรับทำงาน ก็มีสูงขึ้นไปอย่างแน่นอน

ยิ่งเมื่อวันเวลาที่จีนจะได้รับเป็นเจ้าภาพโอลิมปิกในปี พ.ศ. 2551 ด้วยแล้ว เปรียบกับสิ่งที่ผมได้เห็นการเตรียมตัว และพัฒนาการของจีนแบบสนทนาเพื่อให้คนต่างชาติได้เรียนตั้งแต่คำอย่างง่ายไป

จนถึงซับซ้อนขึ้น ที่เรียกว่า “ฉางเฉิง” หมายถึงกำแพงเมืองจีนนับว่าทันสมัยมากเพราะมีวิถีทัศน์ที่นำเสนอเป็นบท ๆ เน้นประโยคที่พูดคุยการใช้ในชีวิตประจำวันและแนะนำสถานที่สำคัญต่างๆ ของจีน

สำหรับบ้านเรายังต้องพัฒนาการเรียนการสอนอีกมา โดยเฉพาะการทำสื่อที่ได้มาตรฐานในเรื่องการออกเสียงนั้น เป็นสิ่งจำเป็นเท่าที่เห็นว่าใช้ได้ก็ยังมี ฮั่นจื่อกง ซึ่งวิธีนำเสนอน่าสนใจและทำให้ได้ศัพท์หลายพันคำ แม้จะหลากหลายไปบ้างแต่ก็ทำให้เห็นที่มาที่ไปของรากศัพท์แต่ละคำ รวมทั้งมีเสียงที่ค่อนข้างได้มาตรฐานให้ฟัง ผมถือว่าค่อนข้างใช้ได้มาก แต่ถ้าได้ปรับและจัดหมวดหมู่ให้คนเรียนได้ทราบว่า หมวดไหนเกี่ยวกับเรื่องใด หรือรวบรวมใหม่ให้เป็นประโยคที่ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ก็จะมีประโยชน์กว้างขวางมาก

ที่สำคัญคือ การสร้างหลักสูตรที่ต่อเนื่องและจริงจังตั้งแต่ประถม มัธยม จนถึงอุดมศึกษาจะช่วยยกระดับมาตรฐานและความสนใจผู้เรียนได้อีกมาก เพราะภาษาจีนนั้นเป็นมากกว่าภาษาแล้วครับ

(แทนคุณ จิตต์อิสระ. มติชน 24 มีนาคม 2549, หน้า 27)